

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LINKÖPING**

DOM
2010-03-02
Meddelad i
Linköping

Mål nr
1226-10
Rotel 3

SÖKANDE

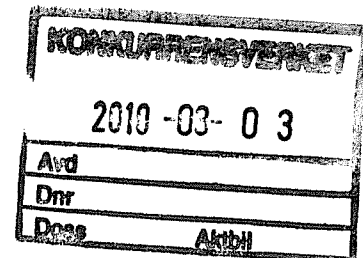
J&A Entreprenad AB, 556646-5000
Slakthusvägen 3
602 28 NORRKÖPING

MOTPART

Eventfastigheter i Norrköping AB, 556225-9621
Näringslivets Hus
601 81 Norrköping

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår J&A Entreprenad AB:s ansökan.

Dok.Id 295

Postadress
Box 406
581 04 Linköping

Besöksadress
Brigadgatan 3

Telefon
013-25 11 00

E-post:
forvaltningsratten@linkoping.dom.se

Telefax
013-25 11 40

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00-12:00
13:00-15:00

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LINKÖPING**

DOM
2010 -03- 0 2
Meddelad i
Linköping

Mål nr
1226-10
Rotel 3

SÖKANDE

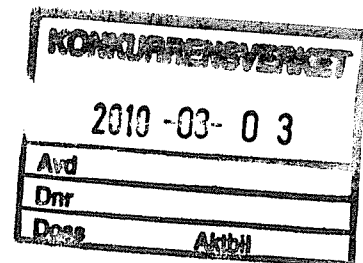
J&A Entreprenad AB, 556646-5000
Slakthusvägen 3
602 28 NORRKÖPING

MOTPART

Eventfastigheter i Norrköping AB, 556225-9621
Näringslivets Hus
601 81 Norrköping

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår J&A Entreprenad AB:s ansökan.

Dok.Id 295

Postadress
Box 406
581 04 Linköping

Besöksadress
Brigadgatan 3

Telefon
013-25 11 00

E-post:
forvaltningsratten@linkoping.dom.se

Telefax
013-25 11 40

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00-12:00
13:00-15:00

YRKANDE M.M.

Eventfastigheter i Norrköping AB (Eventfastigheter) genomför en upphandling avseende ombyggnad av Värmekyrkan, kv. Kvarnholmen 7, Norrköping. Upphandlingen genomförs enligt reglerna om selektivt förfarande. I anbudskvalificeringen har J&A Entreprenad AB:s (bolagets) anbudsansökan underkänts.

Bolaget ansöker nu om överprövning och får anses yrka att länsrätten antingen förordnar att upphandlingen ska göras om eller att den rättas på så sätt att bolaget ges möjlighet att lämna anbud.

Eventfastigheter får anses yrka att bolagets ansökan lämnas utan bifall.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

I 11 kap. 3 § LOU stadgas att vid selektivt förfarande och förhandlat förfarande med föregående annonsering får den upphandlande myndigheten begränsa antalet anbudssökande som den kommer att bjuda in att lämna anbud eller att förhandla. Den upphandlande myndigheten ska i annonsen ange

1. vilka kriterier eller regler som den kommer att tillämpa vid valet av anbudssökande, och
2. det lägsta antal anbudssökande som kommer att inbjudas och, om ett högsta antal kommer att inbjudas, detta antal.

Av 11 kap. 4 § LOU framgår bl.a. att antalet anbudssökande som bjuds in att delta vid ett selektivt förfarande får inte vara mindre än fem och vid förhandlat förfarande med föregående annonsering inte mindre än tre.

Av 16 kap. 2 § första stycket LOU framgår att om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

I inbjudan till anbudsansökan anges under punkt *4.3 Miljöledningssystem* bl.a. följande. Anbudssökande skall ha ett dokumenterat miljöledningssystem som är upprättat enligt kraven i ISO 14001 eller motsvarande, och minst innehålla nedanstående rutiner. Manual för företagets miljöledningssystem skall bifogas ansökan, med nedan angivna nummer i manualen som hänvisning till efterfrågade uppgifter. (Härefter listas efterfrågade uppgifter, numrerade 1–10)

Under punkt *4.4 Kvalitetssäkringssystem* anges bl.a. följande. Anbudssökande skall ha ett dokumenterat kvalitetssäkringssystem som är upprättat enligt kraven i ISO 9001 eller motsvarande, och minst innehålla nedanstående rutiner. Manual för kvalitetsledningssystem samt rutinbeskrivningar skall bifogas ansökan, med nedan angivna nummer i manualen som hänvisning till efterfrågade uppgifter. (Härefter listas efterfrågade uppgifter, numrerade 1–10)

Under punkt *5.0 Urval* anges bl.a. följande. Bland kvalificerade anbudsansökande företag kommer minst 3 maximalt 5 företag att inbjudas att lämna anbud. Urvalet kommer endast att ske med utgångspunkt från efterfrågade uppgifter och inlämnade handlingar. Om fler än 5 företag uppfyller kvalificeringskraven kommer rangordning att ske efter poäng som svaren på refe-

rensfrågorna ger. De fem (5) företag som fått högst poäng kommer att inbjudas att lämna anbud.

Bolaget anför bl.a. följande. Upphandlingen strider mot proportionalitetsprincipen samt är ej förenlig med LOU gällande antalet leverantörer vid selektiv upphandling. Vidare föreligger brister i upphandlingsförfarandet. Kravet för upphandlingen är väldigt högt med tanke på den lilla entreprenad som ska utföras. Den angivna summan på 45 000 000 kr ger ett kvadratmeterpris på ca 19 000 kr och verkar väl tilltagen. Nyckeltal visar att kostnaden för en ombyggnad med befintlig stomme i normalfallet ligger runt 6 000 – 10 000 kr per kvadratmeter, om inget särskilt föreligger. Bolaget har påpekat detta i e-mail den 21 januari 2010, men ej erhållit något svar. Arbetet är relativt litet för bolaget, som har referenser från betydligt större entreprenader. Beträffande antalet entreprenörer som ska antas vid selektiv upphandling ska det vara minst fem stycken och maximalt 20 stycken, varför upphandlingen strider mot LOU i detta avseende. – Kort efter det att upphandlingsprotokoll skickats ut kom ett nytt protokoll, i vilket uppgifter från en entreprenör hade reviderats. Upphandlingen borde således ogiltigförklaras. Vidare har bolaget i e-mail den 8 februari 2010 föreslagit en gemensam genomgång eftersom bolaget har fått samma kvalitets- och miljöpapper godkända i tidigare upphandlingar, i vilka Eventfastigheter har använt samma upphandlingsmall. Inget svar har erhållits. Till stöd för sin talan åberopar bolaget anbuds kvalificering för ifrågavarande samt tidigare upphandling och e-mailkonversationer.

Eventfastigheter anför bl.a. följande. Värmekyrkan är en före detta värme-central till gamla Holmens bruk i Norrköping. Lokalen har varit temporärt inredd som samlingslokal. Vid ombyggnationen kommer byggnaden att förädlas till samlingslokal samt kontor i fem våningar. Ombyggnationen är ett komplicerat projekt då stora ingrepp ska utföras i bärande konstruktionsdelar samt nya tekniska försörjningssystem ska utföras inom befintlig

byggnad. Projektets budget är ca 45 000 000 kr och det är således inte ett litet projekt. För att uppnå ett gott resultat med det komplicerade projektet krävs erfarenhet av att genomföra projekt med konstruktionsansvar (totalentreprenad). I anbudskvalificeringen har således ställts krav på att tre av fem referensuppdrag ska vara totalentreprenader. Under tiden för anbudskvalificeringen skickade bolaget ett påstående om att för höga referenskrav angetts. Då det inte var någon fråga besvarades inte påståendet. – Vad gäller anbudskvalificering för Värmekyrkan så är skrivningen skärpt i jämförelse med annan upphandling, i syfte att få in rutinbeskrivningar på de delar som är viktiga för projektet. Detta för att veta hur respektive företag arbetar med t.ex. projekteringsledning, installationssamordning m.m. Att lämna rutinbeskrivningar enligt punkt 4.3 och 4.4 är skall-krav i kvalificeringen och dessa uppgifter saknas från bolaget. Alltså uppfyller bolaget inte skall-kraven och således inte kriterierna för att få lämna anbud. Någon upphandling med anbudskvalificering har inte tidigare genomförts. Utvärderingen av inkomna anbudskvalificeringar är utförd enligt utskickat förfrågningsunderlag. I anbudskvalificeringen i punkt 5.0 *Urval* har angivits att bland de kvalificerade anbudssökande företagen ska minst tre maximalt fem företag inbjudas att lämna anbud. Kvalificeringsutvärderingens utslag är att fem företag är kvalificerade för att få lämna anbud. I delgivningsdokumentet redovisas sammanställning avseende skall-krav samt betyg från referensprojekt för respektive anbudsgivare. De företag som kvalificerat sig för att få lämna anbud är också redovisade. Vid genomläsning av dokumentet efter utskick till anbudsgivarna framkom ett skrivfel. Under punkt 4.4 och anbudsgivare Åhlin & Ekeröth angavs ”Oklart?”. Rätt uppgift ska vara ”Ok!”. Justerat delgivningsdokument distribuerades senare samma dag. I e-mail den 8 februari 2010 föreslog bolaget en träff för gemensam genomgång av dokument enligt punkt 4.3 *Miljöledningssystem* samt punkt 4.4 *Kvalitetssäkringssystem*. Under pågående upphandling sker inte någon förhandling med någon entreprenör.

Förvaltningsrätten gör följande bedömning.

Enligt proportionalitetsprincipen får den upphandlande enheten inte ställa större krav på leverantören än som erfordras i varje enskild upphandling. Bolaget har gjort gällande att upphandlingen strider mot proportionalitetsprincipen avseende kravet på antalet genomförda totalentreprenader. Eventfastigheter har å sin sida hänvisat till att ombyggnationen är ett komplicerat projekt varför det är rimligt att ange höga referenskrav. Enligt förvaltningsrättens bedömning har bolaget inte förmått visa att Eventfastigheter ställt orimligt stora krav på leverantörerna och därigenom brutit mot proportionalitetsprincipen.

Om den upphandlande enheten i anbudsfrågan anger vilka uppgifter som leverantörerna ska lämna in, är bifogandet av de begärda uppgifterna till anbudsansökan ett krav i anbudskvalificeringen. Eventfastigheter har gjort bedömningen att bolagets anbudsansökan ej innehåller samtliga efterfrågade beskrivningar enligt punkt 4.3 och 4.4. Det har inte framkommit några uppgifter i målet som ger förvaltningsrätten anledning att anse att Eventfastigheters bedömning är felaktig. Vad bolaget anfört om att insända beskrivningar godkänts i tidigare upphandlingar, föranleder ingen annan bedömning.

I LOU stadgas att den upphandlande myndigheten i annonsen ska ange det lägsta antalet anbudssökande som bjuds in att delta vid ett selektivt förfarande samt att antalet anbudssökande som bjuds in inte får vara mindre än fem. Eventfastigheter har i anbudsfrågan under punkt 5.0 *Urval* angett att minst tre maximalt fem företag kommer att inbjudas att lämna anbud. Denna skrivning torde förvisso vara oförenlig med LOU. Av kvalificeringsutvärderingen framgår dock bl.a. att bolagets ansökan underkänts samt att fem företag inbjudits att lämna anbud. Enligt förvaltningsrättens mening kan ovan nämnda skrivning således inte anses ha medfört att bola-

get lidit någon skada eller kan komma att lida skada, varför någon åtgärd inte bör komma i fråga.

Inte heller vad bolaget i övrigt anfört avseende den justering som gjorts i delgivningsdokumentet samt obesvarade e-mail, visar att Eventfastigheters handläggning av upphandlingen strider mot de grundläggande principerna för offentlig upphandling eller någon annan bestämmelse i LOU. Bolagets begäran om överprövning bör därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1D)

Tomas Fredén

Föredragande har varit Christina Fränngård.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Jönköping. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,
2. det beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.